

derwijk de inschrijving van Isaac als medisch kandidaat ¹⁰⁵). Een promotie van hem is niet bekend.

NOTEN

1) In: J. de Back, *Dissertatio de Corde, in qua agitur de Nullitate Spirituum de Haematosi, de Viventium Calore, etc.*, Rotterdam, A. Leers, 1648. Heruitgave in: *Opuscula Selecta Neerlandicorum de Arte Medica*, vol. V, Amsterdam 1926, p. 2-259.

2) Zie M. J. van Lieburg, Zacharias Sylvius (1608-1664), the author of the Praefatio to Harvey's *De Motu Cordis*, *Janus* 65 (1978), in druk.

3) Zie M. J. van Lieburg, Nicolaas Zas (1610-1663), anatoom te Rotterdam, *Bundel Medisch-historische Voordrachten*, in druk.

4) J. B. Gemma, *Pest-Beschrijvinge, waer in verhandelt wert alle haer gebreken en toevallen, en mede een voor-sorge der selve*, in 't Latijn beschreven door D. Joannes Baptista Gemma, in de Nederduytsche Tale overgeset door G. Duinius, Rotterdam, P. van Alphen, 1664.

5) Zie o.a.: A. Kircher, *Naturelijke en geneeskonstige navorsching der peste, waar in nevens de oorzaken teekenen, werkingen en genezingh des zelfs, ontelb're geheymen der nature ontdekt worden*. Uyt het Latijn vert. door Z. van de Graaf, Rotterdam, A. van Waesberge, 1669; J. Fienus, *Een nieuwe besondere en beknopte verklaringe van de winden, enz.* Uyt het Latijn vert. door Z. van de Graaf, Amsterdam, G. van Goedesberge, 1668; en P. Barbette, *Praxis Barbettiana, of geneesoeffening*. Uyt het Latijn in het Nederd. vert. door Z. v. G., Rotterdam, F. v. Hoochstraten, 1665.

6) Zie M. J. van Lieburg, Pieter Muys van Holy; een biobibliografische schets van een Bontekoejaan, *Aere Perennius*, nr. 26 (1977), p. 32-39.

7) Het criterium van de 'Nachwirkung' wordt gehanteerd door K. E. Rothsuh, *Wer ist gross und was ist bedeutend in der Geschichte der Wissenschaft?*, *Naturwissenschaftliche Rundschau* 12 (1959), p. 45-52.

8) *Album Studiosorum Academiae Lugduno Batavae*, Den Haag 1875, p. 194.

9) Een genealogisch onderzoek hebben we niet verricht. C. H. Talbot en E. A. Hammond, *The medical Practitioners in medieval England, A Biographical Register*, London 1865, p. 253, maken melding van een oud artsen geslacht Fournier (Furnerius, Fornerius, Furnein) uit Rouaan. Te Rotterdam schijnen verschillende takken van deze Franse familie te hebben geleefd, zie bijv. *Arch. Waalse Kerk (GAR)*, inv. nr. 349, over de weesmeester Nicaise Fournier.

10) Zie hierover: J. L. M. Eggen, *De invloed door Zuid-Nederland op Noord-Nederland uitgeoefend op het einde der XVIIe en het begin der XVIIIe eeuw*, Gent 1908.

11) De spelling van de naam Fornerius komt in tal van varianten voor, zie noot 9. Ook de handtekening van Johannes Fornerius vertoont geen uniformiteit. Hier is gekozen voor de spelling Fornerius.